

**Bruinvissen
(*Phocoena phocoena*)
ook besmet met het
zeehondenvirus**

Het virus dat de laatste tijd een slachting heeft aangericht onder de Zeehonden in de Noordzee, heeft zijn eerste slachtoffers gemaakt bij andere zeezoogdieren. Aan de Noordierse kust zijn drie dode Bruinvissen aangetroffen met antistoffen tegen het morbillivirus. Het is niet bekend hoe de dieren de infectie kunnen hebben opgelopen.

Het verspreidingspatroon van de epidemie onder de Zeehonden komt overeen met de najaarstrek van de Bruinvissen, van de Oostzee naar de Noordzee en verder naar het zuiden via het Kanaal. Het is daarom denkbaar dat Bruinvissen hebben gezorgd voor de verspreiding van het virus naar zuidelijker zeehondenpopulaties. Zeehonden zelf leggen niet van zulke grote afstanden af.

Uit: NRC-Handelsblad, 22 november 1988.

**Britse vissers gebruiken
drijfnetten
(*Delphinoidae*)**

Een groep Britse vissers wil in het noorden van de Atlantische Oceaan met de omstreden methode van grote drijfnetten Tonijn gaan vangen. De Internationale Walvisvaart Commissie (IWC) heeft dit in Reykjavik bekendgemaakt. Het voornemen van de vissers wordt door milieu-organisaties scherp veroordeeld. Zij zullen de Britse regering verzoeken een verbod uit te vaardigen tegen de vissers, temeer daar die het vissen met drijfnetten in de Stille Oceaan door landen als Japan, Korea

en Taiwan steeds heeft afgekeurd. Een Britse IWC-lid verklaarde echter dat de regering wettelijk niets kan ondernemen tegen de drijfnetten, die soms vijftig kilometer lang zijn. De afgelopen 25 jaar zijn zeker 25 miljoenen dolfinen, Bruinvissen en andere kleine walvisachtigen omgekomen, doordat zij in de drijfnetten verstrikt raakten.

Bron: De Gooi- en Eemlander 31 mei 1991.

**Reddingsactie
Monniksrobben
(*Monachus monachus*)**

Dierenbeschermers protesteerden tegen het Frans/Marokkaanse regeringsplan om via gevangenschap de uitroeiing te voorkomen van de Monniksrob, een van de meest bedreigde zeehondensoorten, die leven in tropische en subtropische wateren. Het dier dankt zijn naam aan de plooien in de nek die doen denken aan een monnikskap. Van de Monniksrob zijn naar schatting nog 250 exemplaren over. Vier jaar geleden waren dat er nog duizend. Vervuiling en vissers zijn z'n grootste vijanden, want de vissers jagen op de Monniksrob omdat het hun netten beschadigt en zich voedt met vissen waar zij op uit zijn.

Het plan is om twee mannetjes en vier vrouwtjes van een groep die leeft voor de kust van Marokko onder te brengen in een reservaat in Antibes. Hun nakomelingen zouden bij de vrij levende dieren worden uitgezet. Een Zwitserse en Franse dierenbeschermingsorganisatie protesteren omdat ze de directie van het reservaat in Antibes ervan verdenken een soort Dolfinarium te willen beginnen. Ze

geloven ook niet dat het plan zal werken, maar eerder zal bijdragen aan snellere uitroeiing van de soort.

Bron: Het Parool, 12 januari 1991.

**Ouwehands Dierenpark
(*Delphinoidae*)**

In 1989 besloot Ouwehands Dierenpark om vier dolfinen uit Amerika te kopen (zie 'Dier', januari 1990). Dolfinen, die uit de Golf van Mexico zouden worden gevangen om de Rhenense dierencollectie op pijl te houden. In samenwerking met andere organisaties stak 'Dierenbescherming', daar een stokje voor. Het dierenpark heeft in tien jaar tijd negen dolfinen 'versleten'! Ouwehands mocht in geen geval de eindbestemming van deze uit het wild gevangen dieren worden. Voor het importeren van de dolfinen was een vergunning nodig van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De Dierenbescherming wist deze procedure te vertragen, met behulp van juridische maatregelen. Die tegenwerking heeft vruchten afgeworpen. Ouwehands Dierenpark heeft eind vorig jaar besloten geen dolfinen meer aan te schaffen. Volgens het dierenpark is dit besluit genomen 'vanwege de negatieve publiciteit rond dolfinen in gevangenschap'. Men is erg blij met deze beslissing en men zal er op toezien dat het Ouwehands Dierenpark niet op haar beslissing terugkomt.

Bron: Dier mei 1991: 15.

Aanleg van wildpassage

In Hollandsche Rading wordt de laatste hand gelegd aan de renovatie van de entree van het dorp, aan de kant van de

spoorlijn en de A27. Een onderdeel van de herinrichting is de aanleg van een wildpassage.

Onder het snelweg-viaduct is ruimte vrijgemaakt voor een zandpad en een kruipbuis voor klein wild. Bevolking en passanten twijfelen nogal aan dit unieke project. *'Leuk geprobeerd, maar wie zegt dat het wild daadwerkelijk gebruik maakt van het pad.'*

Landschapsarchitect Alleijn heeft alle vertrouwen in het slagen van de wildpassage. *'Wij hebben al goede ervaringen met dassentunnels in de omgeving. Er zit hier verder veel klein wild als Bunzings, Hazen, Egels en Hermelijnen. Ik verwacht dat die vooral 's nachts gebruik maken van de passage.'*

Bron: Gooi- en Eemlander, 5 december 1990.

Vijfde orale vaccinatie-campagne tegen rabiës bij Vossen (*Vulpes vulpes*) in Zuid-Limburg

De ministeries van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur hebben op 7 oktober 1990 in Zuid-Limburg een orale vaccinatie-actie tegen hondsdolheid bij Vossen gehouden. De actie is de vijfde in een campagne van drie à vier jaar, die als doel heeft Nederland vrij te maken en te houden van hondsdolheid. Tijdens deze actie zijn 4.000 vaccindoses, verpakt in lokaas, verspreid in het gebied ten zuiden van de A76 (Geleen-Duitse grens). De verspreiding heeft plaatsgevonden door de jagers in het betrokken gebied. De actie sloot aan bij soortgelijke acties in België en Duitsland.

Het doorlopende onderzoek naar de opname van het lokaas door Vossen en Dassen vindt plaats op het Centraal Diergeneeskundig Instituut. Gebleken is dat ruim 50% van de onderzochte dieren op deze wijze wordt gevaccineerd.

Het lokaas, dat bestaat uit vismeel en vet, bevat een capsule met het vaccin. Op de capsule staat de volgende tekst: 'VORSICHT Tollwut Impfstoff RAGE'. Het vaccin is onschadelijk voor de mens en voor huisdieren. Om elk risico te voorkomen dient echter elk contact daarmee te worden vermeden. Bovendien kan het lokaas na contact de geur van de mens aannemen. De Vos zal het dan laten liggen. Daarnaast is strikte naleving van de reeds bestaande aanlijnplicht voor honden van belang, zodat het vaccin bij de Vos terecht komt en niet bij honden.

De Vos is de belangrijkste verspreider van hondsdolheid. De ziekte komt regelmatig voor in Frankrijk, België, Duitsland en Tsjechoslowakije. Sinds het einde van de jaren zeventig heeft de ziekte zich steeds verder verspreid over West-Europa. Nederland bevindt zich op de grens van het verspreidingsgebied.

Het laatste geval van hondsdolheid in Zuid-Limburg heeft zich in juli 1988 voorgedaan. Sinds die tijd bestaat in het gebied een entplicht en aanlijnplicht voor honden. Aan de politie is verzocht op de naleving hiervan verscherpt toe te zien, vooral gedurende de eerste twee weken na het uitleggen van het lokaas.

Vaccinatiecampagnes als deze worden al enige tijd met succes uitgevoerd in Zwitserland, Duitsland, Italië, Frankrijk,

België en Luxemburg. Tot nu toe zijn in deze landen ruim zeven miljoen stuks lokaas uitgelegd.

Na de actie is gecontroleerd of de Vossen het lokaas in voldoende mate hebben opgenomen.

Persbericht nummer 142 (5-10-1990)

Lynx (*Lynx lynx*) in Nederland

In de kleurbijlage van De Telegraaf/De Courant Nieuws van den Dag van zaterdag 29 december 1990, nummer 32.017 verscheen een artikel met een kleurenfoto van een Lynx van de hand van Will van Schieveen onder de titel 'Er zijn wilde lynxen in ons land'. Hierin wordt vermeld dat ruim een jaar geleden twee politie-agenten in de provincie Limburg een Lynx met een jong midden op straat hebben waargenomen. Een nadere plaats wordt echter niet genoemd. Daarna werd door de auteur van het artikel een Lynx waargenomen op vijftien à twintig meter afstand. De schrijver die hoopt dat de Lynx in ons land definitief domicilie kiest, vermoedt dat de dieren vanuit Duitsland of België de grens zijn overgekomen. In de Eifel en in de Ardennen werden verscheidene Lynxen geïntroduceerd, zo schrijft Van Schieveen.

Steenwijk opent vleermuiskelder (*Chiroptera*)

In de tuin van het gemeentehuis van Steenwijk is op 26 april 1991 een speciale kelder geopend waar vleermuizen in alle rust kunnen verpozen. De voormalige ijskelder, die

vroeger onder meer werd gebruikt voor de opslag van vlees, stond al geruime tijd leeg en is op verzoek van de Vereniging voor Natuurbescherming en Vogels De Noord-Westhoek ingericht als verblijf voor de vleermuizen. Het pand is uitermate geschikt voor vleermuizen omdat het er donker, rustig en vochtig is.

Bron: De Telegraaf 27 april 1991.

Vleermuizen (Chiroptera) in Riemst

De vleermuizen in de Belgische steengroeven van de regio Riemst doen het niet zo best. Dat blijkt uit een telling van de winter 1989/1990. Toen werden 592 dieren geteld terwijl een zelfde telling in de winter 1988/1989 nog 622 dieren opleverde. Een verlies van 5%, wellicht aan allerlei factoren te wijten, maar het bewijst eens te meer dat deze merkwaardige dieren onze aandacht blijven verdienen. In de Pitjesberg, een reservaat, ging de populatie van 79 naar 73 dieren. Hier en op vele andere plaatsen zal de Vleermuizenwerkgroep van Natuurreservaten v.z.w. alles in het werk stellen de toekomst van de vleermuizen te verzekeren.

Bron: Eliomys nummer 3 - 1990.

Otterstation Leeuwarden opent in 1992 (*Lutra lutra*)

In het nieuwe Otterstation bij Leeuwarden kunnen naar verwachting over een jaar de eerste bezoekers terecht. De bouw begint direct na de bouwvakantie. Het station krijgt een bezoekersgedeelte, waar via een uitgezette route Otters zijn te zien in hun 'na-

tuurlijke' omgeving. Het onderzoekstation in het Groningse Haren, waar in het verleden met succes de vrouwtjesotter Lisa en de mannetjesotter Adam zijn samengebracht, verhuist eveneens naar Leeuwarden. Het publiek zal van dat laatste, en dat geldt ook voor het fokstation, helaas niet kunnen genieten. De ruimten zijn, uit privacy-overwegingen, gevestigd in een afgesloten gedeelte van het terrein.

Bron: Grasduinen, nummer 6 (juni 1991) : 14.

Otter (*Lutra lutra*) uit Zwitserland naar Natuurpark Lelystad

In 1989 werd er een Otter uitgezet in het Natuurpark Lelystad. De mannetjes Otter wordt Rex genoemd. Volgens kranteberichten van 14 juni 1990 zal men bij dit mannetje zo spoedig mogelijk een wijfjes Otter voegen. De nieuwe Otter zal afkomstig zijn van een Ottercentrum uit Bern.

Bron 'De Gooi- en Eemlander' 14 juni en 1 augustus 1990.

Eerste dassenreservaat in België (*Meles meles*)

De Nationale Campagne Bescherming Roofdieren kreeg van de NMBS een hoofdburcht, twee zijburchten en een strook berm in de Voerstreek in beheer. Daarmee is meteen het eerste Vlaamse dassenreservaat ontstaan.

Het beheer is afgestemd op de rust voor de Dassen, terwijl een systeem met een dassenkerend raster wordt uitgedokterd om het aantal dieren dat door treinen worden aangereiden, te verminderen. Voorlo-

pig houdt alleen een gebrek aan voldoende geld de uitvoering van dat plan tegen.

Bron: Natuurreservaten 20 (1991).

Boomblad

Boomblad is een tweemaandelijks uitgave van De Dorschkamp, Instituut voor Bosbouw en Groenbeheer. Het blad wordt gratis toegestuurd aan personen die (op kaderniveau) werkzaam zijn in de groene sector. Het aprilnummer van dit jaar is alweer nummer 2 van de derde jaargang. Het omslagartikel gaat over ontwikkelingsmogelijkheden van het Ginkelse Zand, de titels van de overige artikelen in dit nummer zijn 'Modellen voor insektenplagen', 'Discussie over oorzaken bossterven' en 'Groeistoornissen langs rijkswegen'.

Toegevoegde artikelen behandelen 'Droge-stofproductie energieplantages' en 'Niet alle toekomstbomen hebben toekomst'. Ook worden in elk nummer de recent verschenen publikaties vermeld van Dorschkamp-publikaties. Op het omslag vermeldt een agenda allerlei geplande gebeurtenissen die direct of indirect verband houden met bomen. De redactie bestaat uit Bert Jansen, Paul Maessen, Florentine Peijnenburg en Ton Vingerhoets.

Aanvraagformulieren voor gratis toezending zijn aan te vragen op het redactie-adres: De Dorschkamp, Redactie Boomblad, postbus 23, 6700 AA Wageningen, 08370 - 95 111. Overige belangstellenden kunnen zich voor f 40,- per jaar op Boomblad abonneren. Een kort briefje naar het redactie-adres is voldoende.